

Голінка Владислав Сергійович,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ

Науковий керівник: професор кафедри
оперативно-розшукової діяльності Національної
академії внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук **Марков Михайло Миколайович**

ДЖЕРЕЛА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

На мою думку, важливим є питання про джерела кримінального права, тому у своїй роботі я розгляну джерела кримінального права декількох зарубіжних країн.

Основними джерелами кримінального права США є загальне, або прецедентне, право і статутне право, тобто законодавство. Але оскільки до теперішнього часу не залишилося жодного штату, де кримінальна репресія спиралася б в основному на норми загального права, а статутне право виступало б як доповнення до нього, і все. Штати прагнуть до того, щоб зробити статутне право всеохоплюючим, є сенс почати розгляд джерел кримінального права з законодавства.

Джерелами федерального кримінального законодавства є: Конституція США 1787 р, акти Конгресу і федеральні підзаконні акти, а також норми міжнародного кримінального права, але не в такій мірі, як, наприклад, у Франції, де вони мають пріоритет по відношенню до норм національного права (ст. 55 Конституції). Конституція США не дозволяє чітко розмежувати компетенцію федерації і штатів в галузі кримінального законодавства. У розділі 8 ст. I відзначено, що Конгрес має право приймати рішення (зокрема встановлювати покарання за підробку державних цінних паперів, визначати і карати морський розбій та ін.). Він також може видавати всі закони, необхідні для здійснення прав, якими справжня Конституція наділяє уряд Сполучених Штатів, його департаменти і посадових осіб. Ймовірно, це конституційне положення послужило підставою для надзвичайно інтенсивного розвитку федерального кримінального законодавства: спочатку на федеральному рівні було всього лише кілька кримінальних законів, основна їх частина прийнята в штатах.

Конституція США містить ряд положень або безпосередньо кримінально-правового характеру, або мають відношення до кримінального права. Серед них такі, наприклад, як заборона на видання законів, що мають зворотну силу, на застосування жорстоких і незвичайних покарань, на позбавлення життя, свободи і власності без

законного судового розгляду та ін. В Конституції (розділ 3 ст. 111) навіть закріплено визначення такого злочину, як зрада.

У США немає федерального КК в його загальноприйнятому розумінні. Основними джерелами кримінального законодавства штатів є Конституція США, конституції штатів, кримінальні закони, перш за все КК, і підзаконні акти [1].

Правова система Італії відноситься до континентальної системи, тому джерелом права є закон, під яким розуміються «акти, видані державними органами, які здійснюють згідно з Конституцією законодавчу функцію» і акти делегованого законодавства. Перші в італійській юридичній літературі отримали назву формальних законів або законів у власному розумінні цього слова, другий-матеріальних законів. Систему джерел права Італії взагалі і кримінального права зокрема, характеризує їх суворі ієрархічність і провідне значення кодифікованого законодавства.

Вищої юридичну чинність серед джерел права Італії має Конституція, прийнята в 1947 р. На одному щаблі з Конституцією стоять конституційні закони. Потім йдуть закони держави у власному розумінні цього слова, а за законами - підзаконні акти. Ієрархія законодавчих актів передбачає суворе верховенство норм актів вищого порядку над нормами актів нижчого порядку.

Основна і найбільш істотна частина правових норм зосереджена в систематизованому законодавстві - кодексах. В ієрархії джерел права Італії кодекси займають другу сходинку після Конституції, а одиничні закони та підзаконні акти лише доповнюють і змінюють діючі кодекси або, якщо вони не включаються в структуру кодексів, додаються до них і не можуть розглядатися у відриві від них. Згідно ст. 117 Конституції Італії до джерел кримінального права не належать регіональні норми. Так само як і у всіх країнах континентальної системи права, в Італії звичаї, судова та адміністративна практика формально усуваються з числа джерел кримінального права. До джерел італійського кримінального права відносяться не тільки кримінальні закони, але також акти, що відносяться до інших галузей законодавства, але включають кримінально-правові норми.

В ієрархії джерел кримінального права Італії Конституція займає чільне місце. Італійська Конституція є «жорсткою», що передбачає складну процедуру її зміни нормами того ж рангу і усунення із системи законодавства правових актів, що не відповідають основному закону держави. Це завдання покладається на Конституційний суд. У зв'язку з тим, що італійська Конституція як джерело кримінального права проголошує, по-перше, принципи, що мають типово кримінально-правовий зміст, і, по-друге, принципи, що

встановлюють цінності, які є об'єктом захисту держави, у тому числі й кримінально-правовими заходами [2].

Розвиток кримінального права в Англії і, зокрема, його пристосування до умов капіталістичного суспільства відбувалося особливими шляхами, що було зумовлено незавершеним характером англійської буржуазної революції XVII століття. На відміну від пізніших буржуазних революцій, вона, власне кажучи, не торкнулася феодального права, яке залишалось незмінним у своїй основі навіть до початку XIX століття.

Загальне право. Основним джерелом права залишалися судові прецеденти, і кримінальне право Англії значною мірою продовжувало ґрунтуватися на рішеннях судів, висновки яких публікувалися в судових звітах протягом попередніх семи століть. Перші записи такого роду під назвою «Щорічники» були рукописними, а з появою друкарства стали друкованими, із вказівкою укладачів. Приблизно з середини XIX ст. «Збірники судових звітів» почали видаватися під іменами укладачів – відомих англійських юристів (Крос, Плауден та ін.). З 1864 р., починає виходити щомісячна серія звітів за назвою «Law Reports», які видавалися вже не приватними видавцями, а під контролем особливої ради, котра мала права юридичної особи.

Сьогодні найбільш відомими й авторитетними є щотижневі все англійські судові звіти («All England Reports»), а також «The Criminal Appeal Reports», у яких публікуються рішення з кримінальних справ.

Уся сучасна англійська система прецедентів зводиться до таких положень: у кожній справі суд зобов'язаний виходити з рішення більш високого в ієрархії суду, а апеляційні суди зв'язані своїми попередніми рішеннями. Виняток становить Палата лордів, котра з 1966 р. залишає за собою право змінити практику, відступивши від колишнього рішення, на власний розсуд. Дія доктрини прецеденту залежить від ієрархії судів. Вищий суд може скасувати рішення нижчого суду і в деяких випадках свої попередні рішення. Крім того, будь-яка правова норма, в тому числі і прецедент, може бути змінена парламентським актом.

При розгляді загального права як джерела англійського кримінального права необхідно назвати також роботи відомих юристів різних поколінь, авторитет яких продовжує залишатися дуже високим [3].

Список використаних джерел

1. URL: https://stud.com.ua/67772/pravo/kriminalne_pravo.
2. URL: <http://bib.getenjoyment.net/istochniki-ugolovno-go-prava2511.html>.
3. URL: <https://history.vn.ua/book/history-of-state-the-rights-of-foreign-countries/151.php> .
4. URL: https://stud.com.ua/67798/pravo/kriminalne_pravo.